

Nihat Durak, **Süryaniler Açısından 451 Kadıköy Konsili**,

Rağbet Yayınları, İstanbul 2012, I. Baskı, 103 sayfa.

ISBN: 9.786.055.378.332

Reyyan Beyza ALTAN*

Hıristiyanlık Hz. İsa'dan sonraki ilk dört yüz yılda, Doğu Roma İmparatorluğu'nda önce serbest bir din, daha sonra resmi din haline geldi. Bu zaman zarfında iman ve kilise disiplinleriyle ilgili tartışmalar ve toplantılar yoğunluk kazandı. İman konularında belirsizlik ve kargaşa yaşanmaya başladı.

Bu belirsizliklerin giderilmesi ve kargaşanın engellenmesi için genel ve mahalli konsiller düzenlendi. Sorunlu konular bu mahfillerde giderilmeye çalışıldı. Fakat düzenlenen her konsil, meseleyi tüm tarafları tatmin edecek şekilde çözmek yerine, birçok başka sorunun su yüzüne çıkmasına sebep oluyordu. Mevcut mesele halledilmiyor, aksine taraflar birbirine iyice düşman kesiliyordu.

451 tarihli Kadıköy Konsili bu kargaşanın tam ortasında toplandı ve Hıristiyan âleminin sonraki yüzyıllarına damgasını vuracak gelişme ve sonuçlara neden oldu. Tanıtacağımız kitap, bu önemli konsili konu almaktadır.

Kitap, Giriş, II. Efes Konsili, Kadıköy Konsili Öncesi, Kadıköy Konsili, Kadıköy Konsili'nden Sonrası Dini Gelişmeler olmak üzere beş ana bölümden oluşur.

Giriş bölümünde, Kadıköy Konsili'nin toplanmasına yol açan II. Efes Konsili öncesi, Hıristiyanlık dünyasındaki dini durum incelenir.

Birinci bölümde, II. Efes Konsili'nin toplanışı ele alınır. Konsilin idarecileri, katılımcıları, açılışı ve oturumları, alınan kararları incelenip, okuyucuya sunulmuştur.

* İÜSBE Sosyoloji ABD YL Öğr.

İkinci bölümde, Kadıköy Konsili öncesinde yaşanan olaylar ve konsilin toplanmasına yol açan sebeplerden bahsedilir. Aynı zamanda Roma Kilisesi Episkoposu I. Leo'nun meşhur mektubu ve faaliyetleri üzerinde durulur.

Üçüncü bölümde ise, Kadıköy Konsili'nin toplanış sebepleri anlatıldıktan sonra, konsilin toplandığı yer, açılışı ve konsile katılanlar hakkında detaylı bilgiler yer alır. Konsilin başlangıcı, kaç oturumdan oluştuğu ve bu oturumlarda tartışılan konular okuyucunun ilgisine sunulmuştur. Bölümün sonunda, konsilin kapanışı ve alınan kararlardan bahsedilip, ekümenizm kavramına da değinilir.

Kadıköy Konsili, Hıristiyanlık tarihinde bir dönüm noktasıdır. Hıristiyan dünyasında Katolik ve Ortodoks ayrılığı, resmen her ne kadar 1054 yılında vuku bulsa da, bunun tohumları Kadıköy Konsili ile atılmıştır.

Kitapta, Kadıköy Konsili'nin sonuçları birkaç açıdan ele alınır. Konsilin sonuçları Doğu ve Batı kiliseleri arasında büyük tartışmalara sebep olur. Bu bölümde önce Kadıköy Konsili'nin imanî açıdan sonuçları ele alınır. Konsilin alınan kararlarla 'sağlam iman'ı değiştirdiği ve 'toplayıcı kilise'yi ikiye böldüğü doğrultusundaki yorumları okuruz. Alınan kararlar neticesinde kilisenin ikiye bölünmesiyle birlikte, kilisenin müntesipleri parça parça dağılmaya başlamıştır. Ardından da resmi ayrılıklar ve husumet beslemeler başlamış, düşmanca düşünceler cemaatler arasında yayılıp, kökleşmiştir.

Yazar, imanî sonuçların ardından konsilin siyasi sonuçlarından da bahseder. Hıristiyan cemaatler arasındaki ihtilafların, Kadıköy Konsili'yle keskinleştiğini görürüz. Çünkü bu konsilde bazı episkoposluklar imparatorluğun gösterdiği yolda ve onun benimsediği prensipler içinde çalışacağı kararına varır. Böylelikle Kadıköy Konsili, siyasi erkin ruhban sınıfına baskın gelmesinin sonuçlarını da göz önüne serer. Yazar, bazı konsil üyelerinin imparatorluğun siyasi etkisi altında kalmasıyla ilan edilen itikadi ve idari kararların çok tepki aldığını ve

meselenin halka sirayet etmesiyle çeşitli çatışmaların yaşandığını belirtir. Ardından yazar, konsilin kilise disiplini açısından sonuçlarını inceler.

Dördüncü bölümde, Kadıköy Konsili'nin ardından yaşanan dini gelişmeler incelenir. Yazar daha sonra, Hıristiyanlık dünyasının önde gelen beş dini merkezi Antakya, İskenderiye, Kudüs, İstanbul ve Roma'da Kadıköy Konsili'nin yankı ve yansımalarını anlatır.

Kadıköy Konsili, diğer konsillerden birçok yönden farklılık arz eder. Öncelikle Kadıköy Konsili, İznik, İstanbul ve Efes Konsilleri'nde benimsenen iman kurallarından çok farklı bir inanç sistemini kabul etmiştir. Ayrıca Kadıköy Konsili, Mesih'in iki tabiata sahip olduğu sonucuna varır. Kadıköy Konsili'nin diğerlerinden farklı bir bakışla Tanrı ve Mesih'i açıklaması, din adamları tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Kadıköy Konsili'nde kabul edilen maddeler ile bazı kiliselerin durumları değişmiş ve yetkileri sınırlanmıştır.

Kadıköy Konsili, gerek inanç esasları bakımından gerekse kilise disiplindeki değişim bakımından Hıristiyan âlemi için önemli sonuçlar meydana getiren bir konsildir. Doğu Hıristiyanlığı'nın Batı'dan kopmasına, Antakya Süryani Ortodoks Kilisesi'nin parçalanmasına, Doğu'da yeni kiliselerin oluşmasına zemin hazırlamıştır.